

Беручи до уваги еколого-економічну ситуацію в Україні, освоєння запасів техногенних ресурсів необхідно вже сьогодні розглядати як один з пріоритетних напрямів розвитку вітчизняного мінерально-сировинного комплексу. Досягнення значного соціально-економіко-екологічного ефекту від практичної реалізації зазначеної господарської стратегії багато в чому залежить саме від методологічного забезпечення природоохоронного інструментарію, що має високий інвестиційний потенціал, і необхідного для активізації екологоорієнтованих інноваційних процесів.

### Література

1. Веклич О. Современное состояние и эффективность экономического механизма экологического регулирования// Экономика Украины. – 2003, № 10. – С. 62-70.
2. Мищенко В. Действенность экономических рычагов экологической политики (действительно ли "загрязнитель платит"?)// Экономика Украины. – 2002, № 7. – С. 62-68.
3. Бридун Е.В. Дієвість економічного механізму реалізації екологічної політики// Энергетика: економіка, технології, екологія. – 2001, № 2. – С. 11-16.
4. Метлова Л.П. Теорія та практика поводження з відходами (на прикладі Донецької області): Монографія/ НАН України. Інститут економіки промисловості. – Донецьк, 2004. – 168 с.
5. Прудка Н. Уголь вместо газа, шлам вместо угля// Эксперт. – 2005, № 29-30. – С. 24-27.
6. Закон України "Про концесії"// Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003, № 30. – Ст. 247.
7. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. Современный экономический словарь. – М.: ИНФРА-М, 2002. – С. 193.
8. Словарь делового человека/ Под ред. О.В. Амуржуева. – М.: Экономика, 1992. – С. 95.
9. Постанова Кабінету Міністрів України № 639 від 12.04.2000 р. "Про затвердження Методики розрахунку концесійних платежів". – <http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/new/>.
10. Постанова Кабінету Міністрів України № 868 від 26.06.2001 р. "Порядок розрахунку платежів за надання в концесію вітрових електростанцій". <http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/new/>.
11. Гражданское право в вопросах и ответах/ Под ред. Е.О. Харитонов. – Харьков: ООО "Одиссей", 2001. – С. 134 – 135.
12. Проект Закона Украины "О концессиях"// Голос Украины. – 1993, № 93. – С. 12.
13. Кодекс України "Про надра"// Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1994, № 36. – Ст. 340.
14. Померанцев В.В. Оценка рудных месторождений цветных и черных металлов. – М.: Госгортехиздат, 1961. – 198 с.

УДК 504.062+351.9

*Проф. О.Я. Лазор<sup>1</sup>, д-р наук з держ. упр.;  
доц. О.Д. Лазор<sup>1</sup>, канд. с.-г. наук – Львівський регіональний  
ін-т державного управління НАДУ при Президенті України;  
доц. Л.Д. Загвойська<sup>2</sup>, канд. екон. наук – НЛТУ України*

### ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВІВ НА ДОВКІЛЛЯ

Критично проаналізовано вітчизняні і зарубіжні теоретичні підходи до схвалення рішень щодо розгортання економічної діяльності, яка може спричинити помітні впливи на довкілля. Дано порівняльну оцінку сучасних методів ідентифікації цих

<sup>1</sup> Кафедра державного управління та місцевого самоврядування

<sup>2</sup> Кафедра екологічної економіки

впливів. Окреслено напрямки реформування екологічної експертизи в Україні з метою підвищення ефективності прийняття рішень у сфері екологічної політики.

**Ключові терміни:** екологічні проблеми, оцінка впливів на довкілля, екологічна політика, методи ідентифікації впливів на довкілля.

*Prof. O.Ya. Lazor, doc. O.D. Lazor – National Academy of Public Administration, Office of the President of Ukraine; doc. L.D. Zahvoyska – NUFWT of Ukraine*

### **Theoretical-methodological background of environmental impact assessment**

Recent approaches to environmental impact assessment in Ukraine and other countries are critically analyzed. Comparative appraisal of identification techniques is presented. Further development of environmental impact assessment methodology and its implementation is necessary to improve quality of decision making process in environmental policy.

**Keywords:** ecological problems, environmental impact assessment, environmental policy, environmental impact assessment techniques.

Сьогодні, коли дотримання безпеки у сферах екології та економіки вимагає значних матеріальних витрат, важливого значення набуває проблема їх оптимізації. З усією гостротою постає питання про те, який рівень безпеки є допустимим, тобто таким, що забезпечує досягнення максимальної вигоди за мінімальної небезпеки.

Незаперечним є той факт, що людина разом із навколишнім природним середовищем становить єдине ціле і більшість екологічних проблем зумовлені прямим або ж опосередкованим антропогенним впливом на довкілля. До того ж, зрозуміло, що проекти, які не відповідають законам природи, порушують безпеку суспільного розвитку. Враховуючи те, що помилки у прийнятті рішень коштують суспільству дорого, особливо у випадку, коли йдеться про аналіз ризику, адекватна економіко-екологічна оцінка господарських рішень, проектів освоєння природних ресурсів, за якої вони всебічно аналізуються з точки зору їх впливу на довкілля, є необхідною.

Відома на сьогодні концепція абсолютного ризику, що є основою сучасної екологічної експертизи в Україні, завдала значних збитків довкіллю [4]. Керуючись цією концепцією, екологічна експертиза не може ефективно прогнозувати, запобігати та управляти екологічним ризиком. Теоретично екологічна експертиза повинна базуватись на сучасній концепції допустимого екологічного ризику, яка отримала широке визнання в індустріально розвинутих країнах як засіб пошуку балансу між стратегіями економічного та екологічного розвитку.

Сучасний екологічний стан України посилює актуальність вибраної теми, яка потребує дослідження теоретико-методологічних засад оцінки впливів на довкілля, їх застосування у практичній діяльності та управлінні екологічним ризиком, що визначає *мету цієї публікації*.

Ефективність екологічної експертизи проектів залежить від багатьох чинників. Важлива роль належить правовому забезпеченню її організації та проведення, оскільки право закріплює систему гарантій її здійснення. Для підвищення ефективності проведення екологічної експертизи необхідно також використовувати нові методи оцінки впливів на довкілля, залучення громадськості до процесу прийняття рішень, що є одним із важливих правових

інструментів, який надає змогу громадськості брати участь у вирішенні питання законності та доцільності (з урахуванням соціально-економічних чинників) реалізації того чи іншого проекту.

У такому ракурсі представлена тема у науковій вітчизняній літературі достатньо не вивчена, на що є декілька причин:

- недостатньо розроблена процедура оцінки впливів на довкілля;
- дотепер екологічна експертиза базується на концепції абсолютного ризику – як прямий наслідок радянської системи господарювання;
- у практичній реалізації екологічної експертизи не використовують сучасні методи оцінки впливу на довкілля;
- існування суб'єктивного аспекту сприйняття ризику, недооцінка його;
- невміння (небажання) передбачати критичні ситуації, відповідно, робити певні розрахунки та прогнози, оцінити небезпеку;
- будівництво екологонебезпечних об'єктів відбувалось без врахування наслідків, думки громадськості, під грифом "таємно";
- відсутність фахівців, які б здійснювали оцінку впливів на довкілля, екологічну експертизу за допомогою сучасних наукових методів аналізу, оцінки та прогнозування стану об'єктів довкілля, їх діяльності.

Природно, що за таких умов екологічна експертиза не могла здійснювати ефективне управління ризиком. У працях А.Б. Качинського, Г.А. Хміля [9, 10] наголошено на важливості концепції допустимого екологічного ризику. В.І. Андрейцев [2], М.А. Пустовойт [15] наголошують більше на правовому аспекті здійснення екологічної експертизи. Крім того, весь матеріал базується на законодавстві та нормативних документах СРСР.

Серед проектних матеріалів, які подають на екологічну експертизу, вагоме місце посідає оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС) – один із головних інструментів екологічного планування. ОВНС – це комплексний прогноз змін стану природного, соціального і техногенного середовищ, який роблять на підставі аналізу впливів передбачуваної діяльності з урахуванням можливих заходів безпеки з метою недопущення таких змін та, відповідно, реалізації такого виду діяльності.

Свій початок ОВНС в Україні бере від 20 вересня 1988 р. У листі Державного комітету СРСР з охорони природи, надісланому всім міністерствам і відомствам, вказувалось, що "замовники при розробленні схем розвитку і розміщення галузей народного господарства, техніко-економічних обґрунтувань, проектів та іншої документації, забезпечують підготовку екологічного обґрунтування передбачуваної господарської діяльності, проводять оцінку впливу запланованого виду цієї діяльності на стан навколишнього середовища й обговорення її громадськістю" [8]. Важливими моментами в еволюції теорії та практики ОВНС стали прийняття Законів України [6, 7] та декількох важливих нормативних матеріалів щодо складу і змісту матеріалів оцінки впливу запроектованої господарської діяльності на стан навколишнього середовища і природних ресурсів (ОВНС).

Одним із завдань екологічної експертизи, відповідно до ст. 5 Закону [6], є "оцінка впливу діяльності об'єктів екологічної експертизи на стан навколишнього природного середовища та якості природних ресурсів; оцінка

ефективності, повноти, обґрунтованості та достатності заходів щодо охорони навколишнього природного середовища". Відповідно до чинного законодавства України, вимоги до матеріалів ОВНС закріплено у ст. 36 цього Закону, яка так і називається "Вимоги до матеріалів оцінки впливу на навколишнє природне середовище". Зрозуміло, що навколишнє середовище є значно ширше поняття і охоплює не тільки природне середовище [11].

У зарубіжних країнах здійснюють детальну оцінку впливу на довкілля (ОВД), процедуру якої вперше було запроваджено з 1 січня 1970 р. у США. У більшості індустриальних держав такі процедури або їх основні елементи були узаконені до середини 80-х років. Упродовж наступних років цей процес набув подальшого розвитку. Як стверджують науковці [3], вирішальну роль відіграла Директива 85/337/ЕЕС, відповідно до якої запровадження ОВД стало обов'язковим у країнах Європейського Союзу. ОВД вимагає від інвесторів, проектувальників, аналітиків враховувати не тільки безпосередні впливи, але й опосередковані, а також думку громадськості, довготермінові наслідки, кумулятивні ефекти майбутніх об'єктів на стан довкілля.

На думку фахівців [8], загальний потенціал ОВНС в Україні на сьогодні значно поступається "західному типу", оскільки він не має економічної складової, що дає змогу попередити непродуктивні витрати інвестицій. Відмінності між цими двома процедурами полягають в ідеології самої оцінки, оскільки вся процедура ОВД: від ідеї до практичної реалізації – *базується на варіантності рішень*, які змінюються залежно від результатів здійснення цієї оцінки. В Україні, відповідно до ст. 8 Закону [6], вказується, що "до документації на об'єкти екологічної експертизи *додаються обґрунтування з комплексною еколого-експертною оцінкою існуючого чи передбачуваного впливу на стан навколишнього природного середовища...*". Отже, у цьому випадку первинним є рішення, а тоді вже ОВНС. Суть відмінностей між цими процедурами полягає у такому:

- ОВД – процес прийняття оптимального і прийняттого екологічно господарського рішення, ОВНС – складова проектування, що забезпечує інтереси охорони довкілля, обґрунтовує вже прийняте господарське рішення і визначає шляхи мінімізації його негативного впливу на довкілля;
- альтернативність – основа рішень ОВД, на той час як ОВНС – тільки складова обґрунтувань тих рішень, які затверджують;
- ОВД базується на якнайширшому залученні громадськості до процесів вироблення та прийняття оптимальних господарських рішень, в Україні ж точка зору громадськості фіксується у матеріалах ОВНС і за можливістю (з економічної точки зору) – враховується.

В Україні збереглися традиційні для постсоціалістичних країн процедури прийняття рішень, де не повною мірою дотримуються демократичних принципів і не завжди підкріплені реальними механізмами залучення громадськості, а також сучасними еколого-економічними методами оцінки впливів на довкілля [4]. Оскільки екологічна свідомість, а також фаховий рівень значної кількості управлінців, підприємців у сфері економіки ще не досягли такого рівня, за якого вони б визначали реальні пріоритети, завдання, шляхи їх розв'язання, особливо, якщо питання торкаються бізнесу і захисту середовища.

Тому органам управління у сфері екології необхідно розробляти, використовувати та вимагати впровадження сучасних методів оцінки впливу на довкілля, як основного способу вдосконалення інструментів екополітики [14].

Чим необхідно керуватися, коли приймати те чи інше рішення щодо початку реалізації проекту (програми) чи його відхилення? Якщо "так", то "коли"? Якщо "ні", то "чому"? Автори посібника "Аналіз вигід та витрат" [1] зауважують, що в Україні на ці питання достеменно не відповість ніхто.

Внаслідок відсутності всебічного аналізу, який би відповідав рівневі розвитку соціально-економічних наук, вже у процесі виконання державних проектів, ніби досить привабливих у момент ухвалення, часто маємо негативні наслідки, прямі або ж опосередковані втрати прибутків чи просто збитки, нечіткі перспективи. Це вказує не тільки на відсутність сучасної теоретико-економічної основи у чинних методиках, інструкціях, але і не фаховість сучасних експертів, істотні прогалини у чинному законодавстві.

Документи, які затверджують на міжнародному рівні у сфері захисту довкілля, також спонукають відповідні владні структури до перегляду методів, процедур прийняття рішень. Метою Конвенції "Про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті" (1991 р.) є забезпечення моніторингу та зменшення негативного впливу на стан довкілля у транскордонному аспекті. Положеннями цієї угоди визначено процедуру ОВД на початковому етапі процесу прийняття рішення, як необхідного та важливого елементу щодо підвищення якості інформації, що передається відповідним органам, та для прийняття екологічно обґрунтованих рішень [16, с. 236]. Необхідно зауважити, що саме положення цієї Конвенції дають змогу законодавчо врегулювати процес ОВД у більшості держав на міжнародному та національному рівнях.

Вивчення зарубіжного досвіду у цій сфері [5, 12, 13], а також впровадження сучасних економічних методів на фаховому рівні є ще одним кроком у досягненні збалансування розвитку і захисту довкілля. Зрозуміло, що це вимагає проведення детальної оцінки як корисності, так і вартості багатьох чинників, які, зазвичай, не розглядаються під час невеликого фінансового аналізу, звичайного для проектів приватного і державного секторів зарубіжних держав. Відповідно, це означає: оцінити аспекти довкілля, використовуючи низку об'єктивних і суб'єктивних напрямів за умови відсутності або ж недоступності ринкових показників вимірювання. Все це спонукає до формування виважених рішень, висновків і напрацювання рекомендацій через, насамперед, неупереджену ідентифікацію всіх витрат і вигід, які могли б виникнути, з метою оцінити що і на чий думку (владних чи бізнесових структур, громадськості) є найвагомим.

Отже, оцінка впливів на довкілля – це важливий крок до оптимізації використання ресурсів з метою досягнення рівноваги між розвитком суспільства і збереженням якості довкілля – екологічно безпечного розвитку суспільства. У перших роботах із визначення впливів на довкілля, як і в економічній науці, використовувалися моделі, матриці, сітки. Проте, як слушно зазначає А. Gilpin [18], сьогодні напрацьовані різні способи та засоби отри-

мання незаперечних перемог і драматичних політичних поворотів, які роблять аналітика, консультанта, спеціального уповноваженого, рецензента, дослідника активіста і суддю учасниками однієї "гри".

Оцінка впливів на довкілля (ОВД) – це систематизована ідентифікація та аналіз потенційних впливів запропонованих проектів, програм чи законодавчих актів, яка розглядає фізико-хімічні, біологічні, культурні та соціо-економічні складові довкілля, її метою є – сприяти внесенню аспектів довкілля у практику планування і домагатися вироблення рішень, прийнятних для цього.

Отже, ОВД намагається аналітичними методами кількісно оцінити ймовірні економічні, екологічні, соціальні наслідки проектів, програм, законодавчих актів. Цей підхід має за мету усунення безсистемності, розрізненості інформації, що є в розпорядженні тієї особи, яка приймає відповідне рішення. ОВД може містити аналіз витрат і вигід (АВВ) та аналіз ефективності витрат для отримання детальнішої економічної оцінки результатів. Однак, традиційно, ОВД використовують для вивчення великих звітів, які реально неможливо досягнути в їх цілісності та повноті з огляду на великі обсяги інформації, різноманітність і непорівнюваність різних аспектів довкілля.

У процесі виконання ОВД готують повний опис середовища, в якому планується розпочати певний проект. Цей опис складають на основі відомостей контрольних списків, переліків дескрипторів фізико-хімічного, біологічного, культурного та соціо-економічного аспектів довкілля. ОВД виконують для:

- всіх проектів, від яких можна сподіватися помітних впливів на довкілля;
- порівняння альтернативних проектів, методів менеджменту;
- вироблення чітких положень, які доносять інформацію про значення для довкілля ймовірних наслідків тих чи інших дій, їх особливості;
- залучення громадськості та здійснення адміністративного контролю;
- вчасного реагування і надання інформації;
- реалізації моніторингу та процедур зворотного зв'язку [17].

Що потрібно робити, аби уникнути негативних наслідків, пов'язаних із некваліфікованим прийняттям тих чи інших рішень? Який аналіз впливів запроєктованої діяльності необхідно проводити, щоб уникнути або зменшити ризик у перспективі? Використання еколого-економічних методів, підходів, стандартів є одним з основних способів удосконалення інструментів екополітики, запорукою успішності прийнятих рішень щодо державних проектів.

Під час передання проекту міждисциплінарній групі на розгляд виникає питання вироблення точної процедури або методики для визначення витрат і вигід та послідовності виявлення їх важливості. G. White [21] один із перших використав матриці, які дуже ефективні у виявленні впливів саме в цьому напрямі досліджень. Він описав вісім взаємопов'язаних систем, на які впливатиме спорудження дамби, наголосивши на потребі розглядати впливи будівництва значно ширше, а не тільки брати до уваги безпосередні фізичні результати будівництва. У 1971 р. група американських дослідників, яку очолював L. Leopold, працюючи над циркуляром 645, запропонувала одну з перших систематизованих методик виконання ОВД різноманітних проектів [19]. Центральним моментом є побудова великої матриці, яка містить 100 стовпчиків

для опису видів діяльності, котрі можуть спричинити позитивні чи негативні впливи на довкілля, та 80 рядків для опису його якісних параметрів, об'єднаних у чотири групи: фізико-хімічні, біологічні, культурні, екологічні.

Користуючись матрицею, аналітикиві необхідно виявити ті види діяльності, які найбільш імовірно будуть спричинені проектом, а далі – розглянути рядок за рядком впливи на довкілля, проставляючи слеш (/) у кожній комірці, де можливі впливи цих видів діяльності на довкілля. До позначених таким чином комірок заносять дві величини: рівень впливу та важливість у межах від 1 до 10. Побудована матриця є своєрідним переліком і підсумковою оцінкою впливів проектів. Пояснювальна записка до матриці повинна аргументувати високі значення, внесені до неї [19].

R. Nichols і E. Human [20], розглянувши щонайменше 15 найрепрезентативніших методів оцінки впливів на довкілля, описують, порівнюють і дають їм оцінку, використовуючи сім критеріїв: урахування ймовірнісної природи якості довкілля; інкорпорування непрямих ефектів та зворотного зв'язку; динамічні характеристики; багатокритеріальний підхід до добробуту суспільства; чіткий поділ фактів і цінностей; сприяння участі громадськості; ефективність використання часу і ресурсів.

Упродовж останніх десятиріч методики виконання ОВД значно розвинулися, розширився діапазон досліджуваних аспектів навколишнього середовища. Вагомий внесок зробили Ahmad і Sammy (1985), Andrews і Waits (1978), Bisset (1980), Dixon і Hufschmidt (1986), Canter (1996) [17], багато організацій та програм, досвід яких необхідно вивчати та застосовувати. Сформовані ними контрольні переліки тривалий час використовуються як керівництво для виявлення потенційних впливів проектів. Вони можуть ініціювати попередній аналіз для отримання перших наближених відповідей або виявлення "білих плям". Контрольні переліки широко використовують в ОВД.

Доволі часто виникає потреба у спеціальних навичках і знаннях особливостей місцевості чи регіону. Для врахування специфіки регіону необхідна відповідна документація, фахова література і добре підготовані експерти з питань забруднення повітря місцевими підприємствами різних галузей промисловості. Дуже важливим є також організаційне забезпечення виконання цих методик. Необхідно, щоб в організаціях, які вивчають впливи на довкілля, або роблять огляди таких досліджень, працювала мультидисциплінарна команда, здатна досягнути й проаналізувати увесь спектр проблем і надати відповіді.

Застосування сучасних методів дасть змогу точніше та якісніше оцінити вплив проекту, програми, рішення на добробут суспільства загалом, а також зробить фінансово привабливішим природоохоронні проекти, уникаючи виснажливого, економічно неефективного використання природних ресурсів, яке несумісне з принципами сталого розвитку.

### Література

1. **Аналіз вигід і витрат.** Проект посіб/ Секретаріат Ради Скарбниці Канади/ Пер. з англ. С. Соколик. – К.: Основи, 1999. – 175 с.
2. **Андрейцев В.И.** Правовое обеспечение экологической экспертизы проектов. – К.: Будивельник, 1990. – 168 с.
3. **Дьомкін В.О.** Вступ до екологічної політики. – К.: Тандем, 2000. – 194 с.

4. Екологічні права громадян, як їх захистити за допомогою закону. – К.: Еко-Восток, 1997. – 189 с.
5. Загвойська Л.Д., Лазор О.Я. Економічне підґрунтя менеджменту природних ресурсів на засадах сталого розвитку// Економіка України. – 2005, № 8. – С. 75-80.
6. Закон України "Про екологічну експертизу"// Відомості Верховної Ради України. – 1995, № 8. – С. 54.
7. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища"// Відомості Верховної Ради України. – 1991, № 41. – 546 с.
8. Калиновський С. Оцінка впливу і екологічна експертиза – сьогодні і завтра// Рідна природа. – 2000, № 1. – С. 17-24.
9. Качинський А.Б. Концепція ризику у світлі екологічної безпеки України. – К.: НІСД, 1993, вип. 14. – 49 с.
10. Качинський А.Б., Хміль Г.А. Екологічна безпека України: аналіз, оцінка, державна політика. – К.: НІСД, 1997. – 127 с.
11. Лазор О.Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади: Монографія. – Львів: Ліга-Прес, 2003. – С. 24-45.
12. Лазор О.Я. Екологічна експертиза: теорія, методологія, практика: Монографія. – Львів: Ліга-Прес, 2002. – 364 с.
13. Лазор О.Я., Загвойська Л.Д. Еколого-економічні підходи до реалізації екологічної політики// Економіка України. – К.: Преса України, 2002, № 12 (493). – С. 76-79.
14. SIGMA, OECD. Оцінка впливу як спосіб удосконалення інструментів політики. – К.: Вид. дім "КМ Академія". – 2002, вип. 31. – 76 с.
15. Справочник по экологической экспертизе проектов/ Под ред. М.А. Пустовойта. – К.: Урожай, 1986. – 191 с.
16. Юридична енциклопедія: У 6 т. – К.: Українська енциклопедія, 2001, т. 3. – 792 с.
17. Canter L.W. Environmental Impact Assessment. McGraw-Hill. 1996.
18. Gilpin A. Environmental impact assessment (EIA): cutting edge for the twenty – first century. – Cambridge university Press, 1995.
19. Leopold, L.B., Clark, F.E., Hanshaw, B.B. & Balsey, J.R. A Procedure for Evaluating Environmental Impact. US Geological Survey Circular 645, Department of Interior, Washington DC, 1971.
20. Nichols R. i Hyman E. A review and analysis of fifteen methodologies for environmental assessment, Center for Urban and regional Studies, University of North Carolina, Chapel Hill, North Carolina, USA, 1980.
21. White, G. Organizing Scientific Investigations to Deal with Environmental Impacts. Paper presented to the Careless Technology Conference, Washington, DC. The Natural History Press, New York, USA, 1968.

**УДК 330.32(33+574) Ст. наук. співроб. Н.М. Андрєєва, канд. екон. наук – Ін-т проблем ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України**

## **ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ**

Розглянуто теоретичний базис екологізації інвестиційної діяльності в Україні, представлено авторську позицію з основних напрямів класифікації екологічно орієнтованих інвестицій.

**Ключові слова:** екологізація інвестиційної діяльності, екологічні інвестиції.

*Senior research worker N.N. Andreeva – Institute of problems of market, economic and ecological researches of NAS of Ukraine*

### **Theoretical bases of investment activity in ecological sphere in Ukraine**

The theoretical base of investment activity in ecological sphere in Ukraine is considered, author position is represented to basic directions of classification of the ecologically oriented investments.

**Keywords:** investment activity in ecological sphere, ecological investments.